

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ DERGİSİ

Beşeri Bilimler – Humanities

Vols. 8-9 – 1980-1981

ARAŞTIRMA NOTU—RESEARCH NOTE

ANADOLU'NUN TEKNOLOJİ TARİHİNİN HAZIRLANMASINDA YÖNTEM VE SORUNLAR¹

H.H. Günhan Danışman^a

ÖZET

Teknoloji tarihi diğer tarih dalları yanında oldukça genç bir uğraş alanıdır. Ülkemizde ise halen Üniversitelerarası Kurul'un kabul ettiği bilim dalları arasında yer almamaktadır. Ülkemizin endüstrileşme sürecine girdiği son yıllarda eskiye ait teknolojik verilerin hızla yok olduğu bir ortamda Anadolu'nun teknoloji tarihinin bir an evvel hazırlanması ayrıca bir önem kazanmıştır. Endüstri arkeolojisi yöntemleri, etnografik incelemeler ve belgesel kaynakların araştırılması yöntemleri ile bu çalışmanın çok yönlü yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte bir çok engelin aşılmasından sonra ancak etkili bir Anadolu Teknoloji Tarihi'nin yazılabileceği bir ortama ulaşılabileceği de unutulmamalıdır.

1- Giriş

Tarih bilimcileri 19. yüzyılın ikinci yarısında daha çok siyasal ve anayasal tarih ile uğraşmışlardır. 20. yüzyılın başlarında sosyal ve ekonomik faktörler de tarihçilerin ilgisini çekmeye başlamış ve böylece tarih bilimi daha liberal bir hüviyet kazanmıştır. İkinci Dünya Savaşından sonra ise teknolojik faktörlere ilgi artmaya başlamış olmakla beraber, teknoloji tarihi bir bilim dalı olarak halen tam olarak yerleşmemiştir.

^a Dr., Beşeri Bilimler Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi

Ülkemizde ise teknoloji tarihi dalında çalışmalar çok daha geç başlamıştır. Anra Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesine bağlı Bilim Tarihi Kürsüsü uzun seneler özellikle İslâm ve Türk bilginlerinin çeşitli bilim alanlarındaki katkıları konusunda çalışmalar yürütmektedir. ² İstanbul Üniversitesi bünyesinde ise son senelerde tıp tarihi dalında araştırma ve eğitim yapılmaktadır. ³ Bu arada bir kaç yıldır Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi bünyesinde de bilim tarihi konusunda kurslar verilmektedir. ⁴ Özellikle teknoloji tarihi dalında ilk eğitim ve araştırma olanakları ise, bir kaç yıl önce Boğaziçi Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesine bağlı Beşeri Bilimler Bölümü tarafından başlatılmıştır. ⁵ Bu arada İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde iki yıl kadar önce kurulan bir Bilim ve Teknoloji Tarihi Enstitüsü ise şimdilik yalnızca bir araştırma kurumu olarak faaliyetini yürütmekte, eğitim yapmamaktadır. ⁶ Ayrıca İslâm ve Türk rasathanelerinin tarihi ile astronomi ilmine Türk bilginlerinin katkıları konusunda İstanbul Kandilli Rasathanesi bilim adamları tarafından da olumlu araştırma ve yayınlar gerçekleştirilmektedir. ⁷

Konunun daha derinlemesine incelenmesine girmeden önce "teknoloji" ve "bilim" sözcüklerinin tanımının yapılması yerinde olacaktır. "Teknoloji" sözcüğü ile, insanoğlunun doğal çevresine giderek üstünlük kufabilmesi için ürettiği tüm alet ve gereçler ile bunlara ait bilgi birikimini anlıyoruz. "Bilim" ise insanın doğal çevresinde izlediği olguları (fenomenleri) anlayabilmek ve açıklayabilmek için gösterdiği uğraştır. Denebilir ki 18. yüzyılda Batı Avrupa kültürlerinin gerçekleştirdiği "Bilimsel Devrime" kadar teknoloji genellikle bilimin gelişmesini hazırlamış, bu tarihten sonra ise bilimsel gelişmeler teknolojik atılımların yapılmasına yol açmıştır. Bu ana gerçek göz önünde tutularak yöntem konusundaki incelememizi önce kronolojik açıdan ele alacak, daha sonra coğrafik faktörler ile ilişkisini belirleyecek, ve sonra bu incelemeyi teknolojik konuların içeriklerinin ortaya koyduğu çerçeveye oturtacağız.

II- Teknoloji Tarihine Kronolojik Yaklaşım

Anadolu'nun teknoloji tarihinin hazırlanmasında kronolojik açıdan en önemli unsur Anadolu'nun Türk hakimiyeti altına girdiği ana kadarki devre ile bu olaydan sonraki devrenin ayrı ayrı incelenmesi gereksinimidir. Böylece yaklaşık 1000 tarihi, araştırmacılar için bir ayırım noktası olmaktadır. Batı'nın teknoloji tarihini araştıranlar için ise bu ayırım noktası Roma İmparatorluğu'nun çöktüğü yaklaşık 500 tarihi olarak kabul edilir. Roma'nın çöküşünden sonra Batı Avrupa teknolojik açıdan tam bir boşluk demek olan 300 ilâ 400 yıllık bir "Karanlık Devir" geçirmiştir. Buna karşılık, Anadolu'nun da içinde bulunduğu Doğu Akdeniz yöresinde ise Konstantin tarafından kurulan Doğu Roma veya Bizans İmparatorluğu'nun hakimiyetinde daha önceki Klasik Yunan ve Roma'nın teknolojik gelenekleri aynen sürmüştür. Bu durumda Anadolu için daha doğal ayırım noktası Türkler'in 11. yüzyılda sahneye çıkışla-

rı olmaktadır. "Antik Devirler Teknoloji Tarihi" diye tanımlanabilecek olan ilk bölüm insanoğlunun alet yapımına başladığı ilk andan, başka bir deyişle yaklaşık 2,000,000 yıl öncesinden sonraki gelişmeyi kapsıyan ve avcılık ve toplayıcılık ile geçinen yarı-göçebe toplumlu Eski Taş (Palaeolitik) Devrini, bitkilerin ve hayvanların evcilleştirilmesi ile yerleşik toplumların ortaya çıktığı Yeni Taş (Neolitik) Devrini, bakırın ve daha sonra tuncun alet yapımında kullanılmaya başlandığı ve şehirleşme olgusunun ortaya çıktığı ilk Maden Çağlarını, ve Klasik Yunan ve Roma Devirlerini kapsıyan Demir Çağını içermektedir. Bütün bu zaman süreci içinde Anadolu uygarlıkları hem her türlü teknolojik gelişmenin ön saflarında yer almışlar, hem de ülkenin üstün doğal zenginlikleri ve çok olumlu iklim ve topografik şartları sonucu birçok alanda, örneğin tarımsal devrimin gerçekleşmesinde veya madenlerin üretilmesinde, Yakın Doğu'da ilk teknolojik sıçramaları yapan yöreler arasında yer almıştır. Şimdiye dek kaleme alınmış olan Antik Devirler ile ilgili tarih araştırmalarında, Yakın Doğu'nun Mezopotamya veya Mısır gibi diğer yörelerine dengesiz bir şekilde dikkat çekilmiş olduğundan Anadolu uygarlıklarının Antik Devirler Teknoloji tarihine yapmış oldukları katkıların ve ülkenin bu açıdan oynadığı çok önemli rolün bir an evvel hakiki perspektifine oturulmasının ve bununla ilgili yeni araştırmaların vakit geçirilmeden gerçekleştirilmesinin önemi açıktır. Bu araştırmaları sıhhatli bir şekilde yapabilmek için teknoloji tarihçilerinin kullanmaları gereken yöntemler şöylece özetlenebilir:

- 1) Etnografik saha araştırmaları ile teknolojik verileri toplamak,
- 2) Arkeolojik kazılar sonucu elde edilen alet ve edavatı laboratuvar analizleri ile diğer bilimsel incelemelere uygulamak,
- 3) Duvar resimleri, kabartmalar, süslemelerdeki çizimler ile kazılar ve mezarlardan elde edilen çeşitli tür modellerin incelenmesi,
- 4) Yaklaşık olarak M.Ö. 3000'den sonra ortaya çıkan taş stileler, toprak tabletler, veya papirüs parşümenleri üzerine kaydedilmiş yazılı belgelerin incelenmesi, ve son olarak
- 5) Çoğu Anadolu kökenli olan ve Klasik Yunan, Hellenistik, Roma ve İlk Devir Bizans Çağı teknik adamları ve tarihçileri (örneğin Milet'li Tales, Magnesia'lı Pausanias, Amasya'lı Strabo) tarafından kaleme alınmış yazmalardaki Anadolu teknolojik tarihine yönelik bilgi birikiminin araştırılması.

Yaklaşık 1000 tarihinden sonra Türk hakimiyeti altına giren Anadolu'nun son bin yıllık teknoloji tarihinin hazırlanmasında kullanılacak yöntemlerde ise, belge ve arşiv araştırmalarına daha büyük bir yük düşmektedir. Sayısız türde devlet belgesini içeren Osmanlı Arşivleri ile bunların karşıtı olan çeşitli Avrupa ve Yakın Doğu devletleri arşivleri teknolojik verilerin ortaya çıkarılması için çok etraflı bir çalışmayı gerektirmektedir. Bu belge incelemesini yaparken yeni kaligrafik yetenekler ile ek lisan

bilgilerinin artırılması şarttır. Bu arada etnografik saha araştırmalarının da bilgi birikimine sağlayacağı faydalar vardır ve buna ait açıklamalar aşağıdaki IV. kısımda verilmektedir. Ayrıca "Orta Çağ Arkeolojisi", "Yakın Çağ Arkeolojisi" ve hatta "Endüstri Arkeolojisi" gibi bilimsel yöntemlerin Batı'da geliştirildiğini belirtmek ve bu yöntemlerle elde edilen bilgilerin belgesel incelemeyi desteklediğini işaret etmek yerinde olur.⁸

III. Anadolu Teknoloji Tarihinde Coğrafi Faktörlerin Belirlenmesi

Antik Devirler Teknoloji Tarihi çerçevesi içerisinde Anadolu coğrafi açıdan ilk uygarlıkların yeşerdiği Ön Asya'nın (Eski Dünya'nın) ayrılmaz bir parçasıdır. Bilhassa son senelerde gerçekleştirilen arkeolojik araştırmalar sonucunda Anadolu uygarlıklarının çoğu kez teknolojik gelişmelerde başı çektiği anlaşılmaktadır.⁹ Özellikle Anadolu'nun kendine özgü bir Palaeolitik (Eski Taş) Devri Kültürüne sahip olduğu, ve "Neolitik Devrimi", başka bir deyimle, hayvanların ve bitkilerin evcilleştirilmesi sonucu avcılık ve toplayıcılık esasına dayanan göçebe toplumlar düzeyine geçilmesini ilk başaran yöreler arasında yer aldığı kesin şekilde ortaya çıkarılmıştır. Bunda şüphesiz en önemli katkıyı Anadolu'da izlediğimiz olumlu iklim ve doğa şartları gerçekleştirmişlerdir. Anadolu'daki ılıman iklim, ayrıca evcilleştirilen bitki ve hayvanların ilk türlerinin Anadolu kökenli olması, "Neolitik Devrim" için gerekli başlıca şartları oluşturmaktaydı. Özellikle Anadolu'nun üç taraftan denizler ile çevrilmiş olması, yüksek dağ sıralarının yer yer büyük nehir vadileri yoluyla iç kesimlere geçit vermesi, ulaşım açısından önemli kolaylıklar sağlamıştır. Bu arada Anadolu'nun hemen her yöresinde bol miktarda bulunan ve gerek ahşap yapı teknolojisinin hızlı gelişmesinde rol oynayan, ve gerekse metalurji, seramik ve cam teknolojisi ile kimyasal endüstri gibi alanlar için yakıt olarak büyük gereksinim duyulan zengin orman örtüsü önemli avantajlar sağlamıştır. Hammadde açısından da çok zengin bir yöre olan Anadolu'da özellikle obsidiyen ve çakmak taşı yatakları, iyi tür inşaat taşları, kireç taşı, alçı ve su mermeri (albatr) gibi mineraller ile bakır, altın, gümüş ve demir gibi madenlerin bol bulunması bir çok teknolojik aşamanın çok erken gerçekleştirilmesine yol açmıştır.

IV. Etnografik Saha Araştırmaları ile Teknolojik Verilerin Toplanması

Hızlı bir sanayileşme sürecine girilmiş olan ülkemizde son 15-20 yıl zarfında geleneksel araçlar ve yöntemlerle yapılagelen çeşitli tür teknolojik üretim, çağdaş üretim yöntemlerine dönüştürülmekte, bu arada tarihsel açıdan çok kıymetli bilgileri içeren alet ve makina ile bunlarla ilgili yöntemler kaybolmaktadır. Anadolu'nun teknolojik tarihinin hazırlanmasında etnografik saha araştırmaları ile bu tür çok zengin teknolojik verilerin bir an evvel toplanması gereklidir. Saha araştırmaları yapılırken, çeşitli teknolojik dallarını değişik başlıklar altında incelemek bir takım kolaylıklar getirmektedir. Böyle bir ayırım için aşağıda bir sınıflandırma teklif edilmektedir:

1. Temel üretim teknolojileri
  - a. Obsidiyen ve çakmak taşı gibi alet hammaddesi üretimi
  - b. Ahşap üretimi (hem alet hammaddesi olarak, hem de yapı teknolojisi elemanı olarak)
  - c. Kireç taşı, alçı, albatr, mermer, ve diğer yapı taşları türleri üretimi
  - d. Bakır, altın, gümüş, kalay, demir gibi madenlerin üretimi (madencilik ve metalurji)
2. Tarım ve gıda teknolojileri (avcılık, balıkçılık, hayvancılık, şarapçılık gibi dalları da içermektedir.)
3. Üretim teknolojileri
  - a. Dericilik teknolojisi
  - b. Dokuma teknolojisi
  - c. Çanak ve çömlekçilik teknolojisi
  - d. Çini, fayans ve cam eşya teknolojisi
  - e. İnce metal işçiliği ve kuyumculuk teknolojisi
  - f. Ağır metal teknolojisi
  - g. Möble üretimi ve tüm marangozluk dalları
  - h. Bütün bu dallardaki aletlerin yapım teknolojisi
4. Yapı Teknolojisi
  - a. Ahşap yapı teknolojisi
  - b. Kâgir (taş ve tuğla) yapı teknolojisi
  - c. Hidrolik mühendisliği ve sanitasyon teknolojisi
  - d. Mimarlık ölçü aletleri ile topoğrafik aletler yapımı
  - e. Kentleşme teknolojisi
5. Ulaşım Teknolojisi
  - a. Kara ulaşımı (yol teknolojisi) ve kara nakil vasıtaları yapımı
  - b. Deniz ulaşımı ve gemicilik teknolojisi
  - c. Köprü, tünel, liman, tersane ve kanal yapımı
6. Enerji Teknolojisi, mekanik aletler ve makinalaşma, savaş teknolojisi ve kimyasal teknolojiler
  - a. Çeşitli teknoloji dallarının gereksinimi olan güç ve enerji üretimi
  - b. Mekanik aletler ile makina teknolojisi
  - c. Savaş aletleri ve teknolojisi

- d. Eski kimya (simya veya al-kimya) ile kimyasal sanayi dallarının (boya, yağ, sabun, ispirto, barut gibi) evrimi

7. Haberleşme ve kaydetme teknolojileri, bilimsel aletlerin gelişmesi

- a. Dil ve yazının evrimi
- b. Uzunluk, ağırlık ve zaman ölçümü aletleri
- c. Hassas aletlerin evrimi (topoğrafya, astronomik gözlemler, haritacılık, gemicilik ve topçuluk) ve bunların bilimsel devrime katkısı

Bu sınıflandırma ile belirlenen çeşitli teknoloji dallarında Anadolu'da yapılacak araştırmalar ile ne denli zengin verilerin elde edilebileceği, son iki üç yıl zarfında yürütülen bir araştırma projesi ile ortaya konmuştur. Elde edilen bilgilerle ilgili üç adet örnek aşağıda özetlenmektedir.

I. Örnek – Temel Üretim Teknolojileri (madencilik, yapı taşı ve mermer üretimi, v.s.):

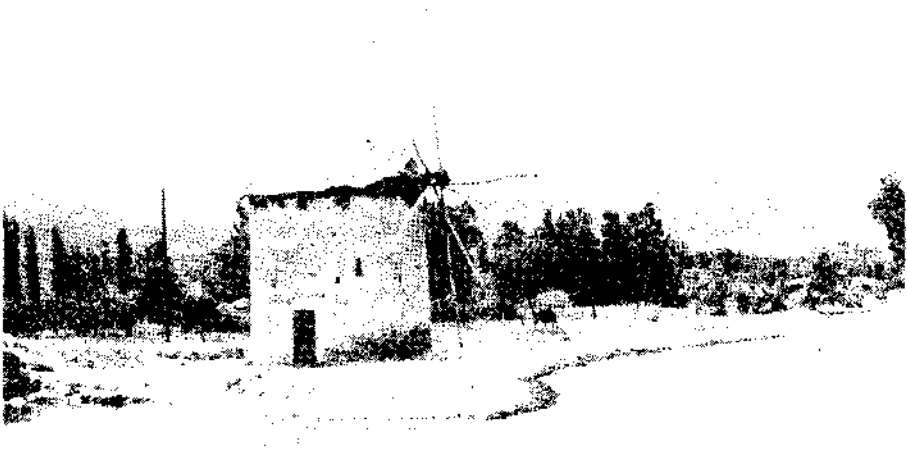
Çeşitli madenler, mermer ve diğer yapı taşları açısından çok zengin olan ülkemizde gerek madencilik ve metalurji teknolojisinin, gerekse temel üretimin önemli kollarından biri olan mermer ve taş ocağı işletmeciliğinin kesif yüzey araştırmaları ile saptanması gerekmektedir. Mermer ve taş ocağı teknolojisi ile aletlerinin evriminin Orta Çağlardan beri büyük bir farklılık göstermediği ilk çalışmalar ile belirlenmiştir. (resim 1)

Resim 1 – Gaziantep yöresinde tüketilmiş ve terk edilmiş bir taş-ocağı

2. Örnek – Enerji Teknolojisi:

Anadolu'da kökeni Roma Çağına dayanan su kuvvetinden faydalanan teknolojiye örneklerin pekçok bulunması yanında, ¹⁰ XI. yüzyıldan sonra Anadolu'ya doğudan (Çin ve İran'dan) yayıldığı öngörülen ve rüzgâr kuvvetinden faydalanan yel-değirmenlerine ait örnekleri de ülkemizin çeşitli yörelerinde belirlemek mümkündür. (resim 2) Su değirmenlerinde olduğu gibi, yel değirmenlerinde de "kule-değirmen" olarak adlandırılan ve daha önceki bir yel değirmeni tipi olduğu saptanan bu örneklerle ilgili ayrıntılı çalışmaların öncelikle gerçekleştirilmesi, eldeki verilerin hızla kaybolması açısından çok önemlidir.

Resim 2 – Bodrum Yarımadası'nda çalışır durumda kule tipi yel değirmeni

3. Örnek – Tarım ve Gıda Teknolojileri:

Tarım ve Gıda teknolojileri içinde balıkçılık ve su ürünleri teknolojisi önemli bir yer tutar. Üç tarafı denizler ile çevrili olan ve çok sayıda tatlı su ırmağı ve gölü bulunan Anadolu'da balıkçılık ve su ürünleri teknolojisi çok yönlü gelişmeleri belgelemektedir. Balıkçılıkta kullanılan teknelerin tipi ve yapı yöntemleri ile özellikle yengeç ve istakoz türü su ürünlerinin avlanmasında kullanılan sepetlerini üretimi (resim 3), hızlı endüstrileşme sonucu kesinlikle yok olmaya mahkum geleneksel teknolojilere somut bir örnektir.

Resim 3 -- Dere yataklarında ve göllerde yetişen kamışlardan istakoz sepeti üretimi

V. Sonuç

Hızlı bir endüstrileşme sürecine girmiş bulunan ülkemizde eskiye ait teknolojik verilerin giderek yok olduğu bir gerçektir. Yüzey araştırmaları ile elde edilebilecek ve Anadolu'nun teknoloji tarihinin bir an evvel yazılabilesine olanak sağlayabilecek bilgilerin ne kadar zengin olduğu yukarda verilen bir kaç örnekle ortaya konmuştur. Belgesel araştırmalar ile desteklenecek olan yüzey araştırmalarının öncelikle gerçekleştirilmesi bu konuya geniş çapta araştırma fonu sağlanması ve ülke çapında çok kapsamlı bir taramanın sonucunda bir "Teknoloji ve Bilim Müzesi" oluşturulması artık kaçınılmaz olmuştur. Bu konuya gönül vermiş olan araştırmacıların bir an evvel güç birliği yaparak sistematik çalışmalara başlamaları gerekmektedir.

NOTLAR

- 1 Bu araştırma notu, Boğaziçi Üniversitesi Araştırma Merkezi'nin mali desteği ile yürütülmüş olan ve 1977 ve 1979 yılları arasında gerçekleştirilen "Anadolu'da Türk Hakimiyeti Altında Teknolojinin Tarihsel Gelişimi" adlı araştırma projesi sonunda yazılmıştır. Bu araştırma projesi ayrıca Türkiye'deki Amerikan İlmî Araştırmalar Enstitüsü'nün bir bursu ile de desteklenmiştir.
- 2 Ankara Üniversitesi, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı başkanlığındaki Bilim Tarihi Kürsüsü'nde, bilim tarihi dalında önemli araştırmalar yayınlanmıştır. Bu konuda ayrıntılı yayınlar listesi için bkz.:

Kazançgil, A. ve Solok, V., 1981, *Türk Bilim Tarihi Bibliyografyası, 1850 - 1981*, TÜBİTAK Proje No. BAYG-E-45, İ.U. Cerrahpaşa Tıp Fak. Yayını, İstanbul..

- 3 İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ile Çapa Tıp Fakültesi'ne bağlı iki ayrı Tıp Ta-

rihi Kürsüsü'nde bu dalda geniş çapta araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Özellikle Ord. Prof. Dr. Bedi Şehsuvaroğlu ile Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in yayınları için bkz.:

Kazancıgil-Solok, 1981, s. 164-171 ve s. 209-237.

- 4 Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü'nde Bilim Tarihi ve Bilim Felsefesi konularında eğitim ve araştırmalar yoğun bir şekilde gelişmektedir. Özellikle Prof. Dr. Cemal Yıldırım'ın yayınları için bkz.:

Yıldırım, C., 1971, *Science and Its Meaning*, ODTÜ yayını, Ankara.

—, 1974, *100 Soruda Bilim Tarihi*, Gerçek Yayınları, İstanbul.

—, 1981, *The Pattern of Scientific Discovery*, ODTÜ yayını, Ankara.

- 5 Boğaziçi Üniversitesi, Temel Bilimler Fakültesi, Beşeri Bilimler Bölümü bünyesinde verilmekte olan Tarih Lisans Diploma dersleri arasında 4 dönemlik bir süreyi kapsıyan "Teknoloji Tarihi" dersi ülkemizde halen bu konuda sunulan tek üniversite düzeyi derstir.

- 6 İstanbul Teknik Üniversitesi, Hidrolojik Mühendisliği Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Kâzım Çeçen başkanlığında kurulan Bilim ve Teknoloji Tarihi Enstitüsü, Eylül 1981 tarihinde I. Uluslararası Türk-İslâm Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresini gerçekleştirmiştir. Bkz.:

İ.T.Ü., I. Uluslararası Türk-İslâm İlim ve Teknoloji Tarihi Kongresi, 14-18 Eylül 1981, *Bildiriler*, 4 cilt, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1981.

- 7 Doç. Dr. Muammer Dizer başkanlığında yönetilmekte olan ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İstanbul Kandilli Rasathanesi, en son "İslâm'da Rasathaneler" konulu bir uluslararası kongreyi gerçekleştirmiştir. Bkz.:

Dizer, M., (Ed.), 1980, *International Symposium On the Observatories in Islam, 19-23 September, 1977*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

- 8 Gerek Orta Çağ, gerekse Yakın Çağ dönemlerinin arkeolojik araştırmalarını yapan bilimsel kuruluşlara iki örnek İngiltere'de bulunan "Society for Medieval Archaeology" ile "Post-Medieval Archaeology Society" dir. Bunlardan başka "Industrial Archaeology Association" gibi endüstri arkeolojisi alanında araştırma yapan bilimsel kuruluşlar da yaygınlaşmaya başlamıştır.

- 9 Anadolu Arkeolojisi'ndeki son gelişmeler için bkz.:

Lloyd, s., 1965, "Anatolia: An Archaeological Renaissance", *Bulletin of the Institute of Archaeology*, No.5, London, s. 1-15.

- 10 Bu konunun bir özeti için bakınız:

Danışman, H.H.G., 1977, "A Survey of Turbine-Type Water-Mills in the Bolu Region of the Central Anatolian Plateau", ODTÜ, Mimarlık Fak. Dergisi, 3. cilt, sayı 1, Ankara.

ABSTRACT

THE METHODOLOGY TO BE USED IN PREPARATION OF THE HISTORY OF
TECHNOLOGY OF ANATOLIA AND ITS PROBLEMS

This is a research note prepared after the completion of a field survey in Anatolia entitled "The Historical Development of Technology in Anatolia under the Turkish Domination", which was sponsored by the Research Center of Boğaziçi University. The Investigation was carried out to assess the available ethnographical evidence that is usable in preparing the history of certain traditional technologies in this region of the Near East. It is, however, being concluded that this field research should be complemented by archival research, as well as by newer methods of research such as industrial archaeological techniques. The preparation of the History of Technology of Anatolia becomes ever more urgent as destruction of available evidence increases with the rising speed of industrialization process in this country.